

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 020064 24 Krž

Datum sjednice: 28.11.2024. godine

Pred vijećem Apelacionog odjeljenja u sastavu:

sudija Staniša Gluhajić, predsjednik vijeća

sudija Amela Huskić, sudija izvjestilac

sudija Hilmo Vučinić, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv

optuženih Zorana Ilića i Radenka Ilića

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Ahmed Mešić

Braniteljica optuženog Zorana Ilića: advokat Nada Mandić

Branilac optuženog Radenka Ilića: advokat Veljko Čivša

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100; Fax: 033 707 155

Sadržaj:

I. TOK POSTUPKA	4
A. PRVOSTEPENA PRESUDA	4
B. ŽALBE, ODGOVORI I JAVNA SJEDNICA APELACIONOG VIJEĆA	4
II. OSUĐUJUĆI DIO POBIJANE PRESUDE	6
A. BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA	6
1. Žalba odbrane optuženog Zorana Ilića	6
B. POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	8
1. Žalba odbrane optuženog Zorana Ilića	8
C. POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA.....	15
1. Žalba odbrane optuženog Zorana Ilića	15
D. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI	15
E. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU.....	16
1. Žalba oštećene S.O.....	16
III. OSLOBAĐAJUĆI DIO POBIJANE PRESUDE	18
A. POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	18
1. Žalba Tužilaštva BiH	18
IV. ZAVRŠNI ZAKLJUČCI	19

Broj: S1 1 K 020064 24 Krž
Sarajevo, 28.11.2024. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Staniše Gluhajića, kao predsjednika vijeća, te sudija Amele Huskić i Hilma Vučinića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Ene Granić Čizmo, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Zorana Ilića i Radenka Ilića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom i), a sve u vezi sa članom 29. i članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine, braniteljice optuženog Zorana Ilića, advokata Nade Mandić, te oštećene S.O., izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 020064 22 Kri od 03.06.2024. godine, nakon održane javne sjednice vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Ahmeda Mešića, kao i optuženih Zorana Ilića i Radenka Ilića, sa njihovim braniocima, advokatima Nadom Mandić i Veljkom Čivšom, te krvnih srodnika oštećene S.O.¹, na osnovu odredbe člana 310. u vezi sa članom 313. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, donio je:

P R E S U D U

Odbijaju se kao neosnovane, žalbe Tužilaštva BiH, branioca optuženog Zorana Ilića, i oštećene S.O., te se presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 020064 22 Kri od 03.06.2024. godine, **potvrđuje**.

O B R A Z L O Ž E N J E

¹ Umjesto oštećene pristupile A.O. i N.Ž., kćerke oštećene S.O.. Prema izjavi istih, oštećena je starije životne dobi, te nije bila u mogućnosti pristupiti.

I. TOK POSTUPKA

A. PRVOSTEPENA PRESUDA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj S1 1 K 020064 22 Kri od 03.06.2024. godine, optuženi Zoran Ilić oglašen je krivim da je, radnjama opisanim u osuđujućem dijelu izreke pobijane presude, počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka i), a sve u vezi sa članom 29. i članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 11 godina. Sa druge strane, navedenom presudom optuženi Radenko Ilić oslobođen je od optužbe da je, radnjama opisanim u oslobađajućem dijelu izreke pobijane presude, počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), a sve u vezi sa članom 29. i članom 180. stav 1. KZ BiH.

2. Istom presudom optuženi Zoran Ilić se u smislu odredbe člana 188. stav 4. Zakona o krivičnom postupku (ZKP BiH), a optuženi Radenko Ilić u smislu odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH, oslobađaju dužnosti naknade troškova krivičnog postupka koji u cijelini padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

3. Na osnovu odredbe člana 198. stavovi 2. i 3. ZKP BiH, pobijanom presudom su oštećeni, sa imovinskopravnim zahtjevom, upućeni na parnicu.

B. ŽALBE, ODGOVORI I JAVNA SJEDNICA APELACIONOG VIJEĆA

4. Protiv prvostepene presude, žalbu je izjavilo Tužilaštvo BiH, i to zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH usvoji žalbu, preinači prvostepenu presudu i to oslobađajući u osuđujući dio, odnosno da se optuženom Zoranu Iliću izrekne strožija krivičnopravna sankcija.

5. Nadalje, žalbu je izjavila i odbrana optuženog Zorana Ilića, advokatica Nada Mandić i to zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačke d), i) i k) i stav 2. ZKP BiH, zbog pogrešne primjene materijalnog prava iz člana 298. ZKP BiH, zbog

pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 299. stav 1. i 2. ZKP BiH, odluke o krivičnopravnoj sankciji iz člana 300 ZKP BiH i člana 6., 1., i 3. EKLJP sa prijedlogom da Apelaciono vijeće Suda BiH preinači prvostepenu presudu i optuženog oslobodi od optužbe ili da istu ukine i odredi održavanje pretresa.

6. Na koncu, žalbu je dostavila i oštećena S.O. i to zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 296. stav c) ZKP BiH i zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu iz člana 296. stav d) ZKP BiH.

7. Odgovore na žalbu Tužilaštva BiH, dostavila je braniteljica optuženog Zorana Ilića, advokatica Nada Mandić, te branilac optuženog Radenka Ilića, advokat Veljko Čivša, dok je odgovor na žalbu oštećene S.O. izjavila odbrana optuženog Radenka Ilića.

8. Na koncu, Tužilaštvo BiH dostavilo je odgovor na žalbu odbrane optuženog Zorana Ilića uz prijedlog da se kazni braniteljica Nada Mandić, a koja je povodom pomenutog prijedloga dostavila i izjašnjenje

9. Na osnovu člana 304. ZKP BiH, dana 28.11.2024. godine, održana je javna sjednica pred vijećem Apelacionog odjeljenja u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, kao i optuženih Zorana Ilića i Radenka Ilića, sa njihovim braniocima, advokatima Nadom Mandić i Veljkom Čivšom. Također, umjesto oštećene S.O., javnoj sjednici su pristupile kćerke iste, A.O. i N.Ž.. U nastavku sjednice izneseni su žalbeni razlozi, kao i odgovori na žalbe, pri čemu su stranke, odnosno branioci, u suštini ostali kod pismeno podnesenih razloga. Predsjednik vijeća je srođnicima oštećene ukazao da je istima dozvoljeno prisustvo sjednici, a da se Vijeće upoznao sa sadržajem žalbe izjavljene od strane oštećene S.O..

10. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih prigovora, u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH, vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH (Apelaciono vijeće/Vijeće), donijelo je odluku kao u izreci, iz slijedećih razloga:

11. Prije svega, Apelaciono vijeće smatra da valja istaknuti da drugostepena presuda predstavlja odluku koja je donesena u žalbenom postupku i da kada je u pitanju njeno obrazloženje, da je dovoljno da se u njoj upućuje, odnosno da ona sadrži slaganje (ili neslaganje) sa tvrđenjima i ocjenama nižestepenog suda u tom smislu da žalbeni sud u obrazloženju svoje odluke ukazuje na prihvatljivost (neprihvatljivost) stavova i ocjena nižeg suda, odnosno njegovih utvrđenja sa kojima se slaže (ili ne) (*vidi Evropski sud, Gracica*

Ruiz protiv Španije, 1999-I, 31 EHRR 589 GC). Navedeno znači da nije neophodno odgovoriti i obrazložiti svaki žalbeni navod, već je dovoljno da je drugostepeni sud razmotrio osnovna pitanja koja žalbe osporavaju i koja su od odlučujućeg značaja u donošenju konačne odluke o postojanju krivičnog djela i krivične odgovornosti (*vidi Ustavni sud, odluke br. U 62/01 od 5.aprila 2002. godine i AP 352/04 od 23.marta 2005. godine*).

II. OSUĐUJUĆI DIO POBIJANE PRESUDE

A. BITNE POVREDE ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA

1. Žalba odbrane optuženog Zorana Ilića

Tačka d) člana 297. stav 1. ZKP BiH – povreda prava na odbranu

12. Žalba istu povredu vidi u činjenici da joj nije dozvoljeno da na glavnom pretresu kao dokaz izvede audio snimak CD reprodukcije iskaza svjedoka sa ročišta u predmetu S1 1 K 018442 15 Kri – Ikonić Milisav i dr.

13. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

14. U tom smislu, ovo Vijeće u cjelosti podržava stav prvostepenog suda iz paragrafa 77. pobijane presude, gdje se navodi:

“Nasuprot tome, vijeće je našlo neosnovanim prijedlog odbrane da se iskazi svjedoka Abida Guhdije i Hašima Šabanića, koje su svjedoci dali u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu u krivičnom predmetu ovog Suda, pod brojem S1 1 K 018442 15 Kri, koji je pravosnažno okončan, a na prijedlog tada optuženog Zorana Ilića u tom konkretnom predmetu, imajući u vidu da Sud u svakom konkretnom predmetu odlučuje o prijedlozima stranaka i branioca na osnovu činjenica i okonosti tog predmeta. Ne ulazeći u razloge i okolnosti pozivanja navedenih svjedoka u pravosnažno okončanom predmetu koji se vodio protiv optuženog Zorana Ilića, vijeće nalazi da procesna pravila krivičnog postupka ne predviđaju reprodukovanje, čitanje i ulaganje u dokazni material iskaza svjedoka koji su dati u drugim postupcima.”

15. Potpuno opravdan pristup ima prvostepeni sud kod donošenja iznesenog zaključka. Svaki predmet predstavlja cjelinu za sebe, i u procesnom i materijalnom smislu, te određeni iskazi, ili pak presude iz drugih predmeta, po pravilima se ne mogu ulagati u drugi spis predmeta, niti kada su u pitanju opšte okolnosti (izuzetak dokazi pred

MKSJ), a pogotovo u pogledu činjeničnih pojedinosti vezanih za odluku o krivnji. Kada određeni predmeti imaju istu/sličnu činjeničnu i pravnu podlogu, postoji institut spajanja postupka, koji bi se obesmislio kada bi se u svim predmetima mogli izvoditi po zahtjevima stranaka dokazi iz bilo kojih drugih predmeta.

Tačka k) člana 297. stav 1. ZKP BiH – nedostatak razloga o odlučnim činjenicama

16. Žalba akcentira istaknutu bitnu povredu, dovodeći istu u vezu sa teretom dokazivanja, načelom in dubio pro reo, kao i jednakosti stranaka u postupku, te konačno obavezom suda iz člana 281. stav 2. ZKP BiH.

17. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

18. Sa aspekta postojanja razloga o odlučnim činjenicama, kao i načinu ocjene dokaza, ovo Vijeće ukazuje da će se isto detaljnije razmotriti u dijelu ove presude u kojem će iznijeti zaključke o činjeničnoj strani predmeta, dok na ovom mjestu konstatuje da se zamjerke upućene prvostepenoj presudi, navodeći da ista ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, ili pak kako je u pojedinim slučajevima vršena ocjena dokaza suprotno procesnim odredbama, ili favoriziranjem jedne od strana u postupku, ukazuju neosnovanim, paušalnim i neargumentovanim. *Prima facie* analiza pobijane presude, a kako se to zahtijeva prema standardima za preispitivanje presude sa osnova bitnih povreda, ne ukazuje na postojanje opisane bitne povrede. Pretresno vijeće je u cijelosti postupilo u skladu sa odredbom člana 290. stav 7. ZKP BiH, koji propisuje da sudeće vijeće ima za obavezu navesti *činjenice* na koje se oslanja. U tom smislu bitno je naglasiti da ovakav pristup ne znači da se presuda u izvođenju zaključaka o odlučnim činjenicama morala osvrnuti na svaki pojedini dokaz, te kako i na koji način ga je dovela u vezu sa ostalima, kako se to žalbom pogrešno potencira, već da je pobrojala i sadržajno iznijela one dokaze koji su bili od relevantnog značaja kod izvođenja zaključaka o odlučnim činjenicama. Dakle, sa aspekta formalne ispravnosti pobijane presude, Apelaciono vijeće nalazi da je pretresno vijeće iznijelo dovoljne i u svemu prihvatljive razloge za svoje stavove i činjenična utvrđenja osloncem na relevantne dokaze koji potkrijepljuju cjelinu stava koji je taj sud zauzeo, o čemu će podrobnije biti riječi u nastavku obrazloženja. Pri tome, nema osnova isticati prigovore ocjeni iskaza svjedoka, kako se to žalbom pokušava prikazati, samo zato što ocjena tih iskaza i analiza provedena prilikom donošenja zaključka o istom ne odgovara jednoj od strana u postupku.

19. Konačno, uzimajući u obzir da odbrana iskazuje nezadovoljstvo navodnim tvrdnjama kako prvostepeni sud nije cijenio dokaze odbrane, odnosno da je vršio selektivnu ocjenu dokazne građe, ovo Vijeće ukazuje da su u pobijanoj presudi uz iskaz svakog svjedoka suprotstavljeni prigovori odbrane i određeni dokazi, dok je u paragrafima 248-263. dat i poseban osvrt na tezu odbrane, i izvedene dokaze kojima se gradio i faktički alibi optuženog, te je isto konfrontirano dokazima Tužilaštva. Ovakvim postupanjem prvostepeni sud je ispoštovao pravo na obrazloženu sudsku odluku, kao i obavezu jednake ocjene dokaza, pri čemu je pobijanu presudu učinio jasnom i konciznom, pa činjenica da dokazi odbrane nisu na odlučan način mogli doprinijeti drugačijem utvrđenju suda ne implicira povredu kako to odbrana navodi.

B. POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Žalba odbrane optuženog Zorana Ilića

20. Suštinu žalbe odbrane predstavljaju tvrdnje o neuvjerljivosti i nekredibilnosti kazivanja ključnih svjedoka, Hasije Hadžihasanović, Parović Behije i Halime Ramić Čuhara.

21. U tom smislu, žalbom se navodi da postoje odlučne kontradiktornosti u iskazima svjedokinje Hasije Hadžihasanović, u kom pravcu se citiraju dijelovi njenog iskaza sa glavnog pretresa, te iz izjava datih 2012. i 2015. godine. Okosnicu osporavanja iskaza ove svjedokinje predstavljaju tvrdnje odbrane u vezi činjenice da li je optuženi radio u TPR, u kom smislu se osvrće na dio iskaza ove svjedokinje kada optuženog identifikuje kao radnog kolegu svog brata. Za odbranu je sporan i iskaz svjedokinje Parović Behije, koja optuženog odmah po ulasku u podrum, nije prepoznala, kao i svjedokinje Suvade Čavčić, koja će od drugih saznati da se radi o Zoranu Iliću. Osvrćući se na iskaz svjedokinje Mesihe Hodžić, odbrana ističe da je ista također izjavila kako su joj žene rekle da je to Zoran Ilić, kao i da je optuženog različito opisala u istrazi, pri čemu se na glavnom pretresu, suprotno utvrđenju prvostepenog suda, nije odredila. Kumulaciju pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, prema tvrdnji žalbe, predstavlja analiza iskaza svjedokinje Halime Ramić Čuhara, koja je u datom periodu bila udata za brata svjedokinje Hasije Hadžihasanović, Hećo Fuada, u kom pravcu odbrana insistira na opisu optuženog od strane ove svjedokinje. U nastavku se odbrana osvrće i na same radnje prepoznavanja,

pozivajući se na odredbe člana 85. ZKP BiH.

22. Za odbranu je nadalje sporno što prvostepeni sud uopšte nije cijenio iskaze svjedoka očevidaca Selimbegović Šefike, Hurla Vezire, kao i Omeragić Ajdine. Gradeći alibi optuženom, žalba istrajava i na njegovom radnom mjestu u pekari, ukazujući na strani 16. žalbe na dokaze vezano za isto, tvrdeći da isti ni kom slučaju nije mogao biti u inkriminisano vrijeme na inkriminisanom mjestu.

23. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

24. U uvodu žalbe braniteljica navodi da žalbu podnosi i zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, koje je ovo Vijeće detektovalo u prethodnom dijelu i obrazložilo, međutim, suštinu sadržne žalbe čine prigovori koji se imaju podvesti pod žalbeni osnov činjeničnog stanja predmeta.

25. Dakle, esencija žalbe odbrane, kao što je to već istaknuto, usmjerena je na tačnost i potpunost činjeničnog stanja kakvog poprima prvostepena presuda, a time i na pravilnost zaključivanja presude u pogledu krivnje optuženog Zorana Ilića i krivičnih radnji koje mu se optužbom stavljaju na teret. S tim u vezi, obzirom na specifičnost sadržine žalbe braniteljice, Apelaciono vijeće će za potrebe ovog nivoa razmatranja, dati uopštene napomene o metodologiji kojom žalba odbrane strukturise svoja osporavanja činjeničnih utvrđenja i zaključaka prvostepene presude. Žalba se u svom izlaganju poslužila metodom kojim je prilikom identifikovanja navodnih nedosljednosti u svjedočenju neposrednih svjedoka, cijepala na segmente svjedočke iskaze izvan stvarnosne zbilje, previđajući da su svjedokinje – očevici kritične prilike bile u podrumu, te da je bila očuvana njihova percepcija događaja upravo onako kako su i opisale događaj. Očiglednim se ukazuje da odbrana prigovore koje je u odnosu na predmetni događaj isticala tokom prvostepenog postupka, sada ponavlja u formi žalbe u nastojanju da njihovim fragmentisanjem etablira novu činjeničnu predstavu, različitu od one koju je utvrdila prvostepena presuda, kako bi na tim osnovama ishodila svoju iskonstruisanu verziju događaja, onakvu kakva odgovara interesima odbrane i u konačnom pokušala da ekskulpira optuženog od krivnje. Osim toga, Apelaciono vijeće primjećuje da odbrana u svojim prigovorima postavlja i određene nejasne prigovore, koji predstavljaju određene konstatacije i zapažanja, ali bez da su konkretno formulisani kako bi to prema standardima za preispitivanje pobijane presude trebalo učiniti.

26. Osnova svake sudske presude jeste činjenično stanje. Samo na pravilnom i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju je moguće pravilno primijeniti krivični zakon. S obzirom na ograničenje po kom drugostepeno vijeće presudu ispituje samo u okviru istaknutih žalbenih navoda, kako je to izričito propisano u članu 306. ZKP BiH, time je određen i obim u kojem će Apelaciono vijeće ispitati pobijanu presudu ukoliko se činjenično stanje napada određenim konkretnim tvrdnjama. Iz navedenog proizilazi stav po kome Apelaciono vijeće neće ispitivati istinitost svih činjenica sadržanih u pobijanom dijelu presude.

27. Standard koji žalbeno vijeće treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste utemeljenost činjeničnih zaključaka.

28. U tom pogledu, ovo Vijeće prevashodno primjećuje da su sva pitanja koja su delegirana žalbom od strane prvostepenog suda detaljno preispitana, te se žalbom, jednostranim viđenjem dokazne građe, pokušavaju zamijeniti ispravni zaključci prvostepene presude. Istrajavanja odbrane o nekonzistentnosti iskaza svjedoka koji potvrđuju prisustvo optuženog u inkriminisanom periodu, sračunata su na način da se unese sumnja i konačno umanji, odnosno apsolutno izbjegne odgovornost optuženog, ostaju bez činjeničnog uporišta. Prvostepeni sud, suprotno žalbenim tvrdnjama, u paragrafima 216-261. pobijane presude, iznosi relevantne dijelove iskaza svjedoka koji u svom sadejstvu upućuju na samo jedan zaključak, a to je prisutnost optuženog Zorana Ilića u inkriminisano vrijeme na inkriminisanom mjestu. Odbrana na parcijalan način, koji pak predstavlja i jedan vid nelogičnog redukcionizma, pristupa analizi iskaza svjedoka kojima je prvostepeni sud poklonio vjeru, te pokušava na osnovu irelevantnih okolnosti da ospori njihov kredibilitet.

29. Za Apelaciono vijeće je od bitnog značaja da je prvostepeni sud prilikom analize iskaza svjedokinja, koje odbrana žalbom osporava, istovremeno suprotstavljao prigovore odbrane već tada istaknute u pravcu svojevrtnih razlika u kazivanju, ili određenih činjenica i okolnosti koje dovode u pitanje kredibilitet takvih svjedoka

30. Pa tako, dajući osvrt na iskaz svjedokinje Halime Ramić Čuhara, prvostepeni sud pravilno akcentira izričito određenje iste da je Zorana Ilića odlično poznavala, ali precizirajući da je obim istog poznanstva sezao do nivoa da je isti bio godište njenog brata, po čemu ga generacijski pamti, a ne u smislu nekog kontinuiranog druženja. Navedeno se

u paragrafu 218. pobijane presude decidno i pojašnjava. Također, u kontekstu iskaza ove svjedokinje, za Apelaciono vijeće je indikativan navod iste da se *nalazila u sredini podruma, da u to vrijeme nije imala svoje djece o kojima bi se brinula kao druge majke*, što i kod ovog Vijeće ostavlja utisak uvjerljivosti njenog svjedočenja, te identifikacije optuženog, obzirom na vrlo odrediv fokus koji je svjedokinja imala u tom momentu.

31. Suprotno tvrdnjama odbrane, svjedokinja Hasija Hadžihasanović također uvjerljivo i kredibilno svjedoči o inkriminisanom događaju, koju svjedokinju je odbrana, jednako kao i u žalbi, pokušala diskreditovati navodima o različitim iskazima iz ranije faze postupka, kao i razloga identifikacije optuženog kao zaposlenog u TPR. O navedenom se prvostepeni sud pravilno očituje u paragrafima 227. i 231., dajući razložno obrazloženje o delegiranim pitanjima odbrane, kojima se pokušao poljuljati kredibilitet ove svjedokinje. Apelaciono vijeće je izvršilo uvid u iskaz ove svjedokinje, kako s glavnog pretresa, dana 13.06.2022. godine, tako i iz istrage, te se uvjerilo u tačnost obrazloženja prvostepenog suda, odnosno pravilnog poimanja da u konkretnom slučaju nije došlo do zabune ili pogrešene identifikacije optuženog, niti do okolnosti koje bi dovele u pitanje uvjerljivost kazivanja ove svjedokinje. S tim u vezi za Vijeće je naročito bio značajn dio iskaza iste kada se izjašnjava da odrednica optuženog Ilića kao kolege njenog brata nije bila isključivo u smislu uposlenja ili radnog okruženja, već se brat koristio ovim pojmom, *pri čemu ista ne zna da li je mislio da se radi o kolegi s posla, prijatelju ili poznaniku*. U kontekstu ove svjedokinje, a suprotno žalbenim istraivanjima, prvostepeni sud pravilo ukazuje i da činjenica kako ista u iskazu od 2012. godine nije spomenula Zorana Ilića, ne umanjuje vrijednost njenog kazivanja. Cijeneći navode prvostepenog suda da je svjedokinja tada iskaz davala na okolnosti cjelokupnih dešavanja u Rogatici, isto opravdano može biti uzrokom ne spominjanja određenih činjeničnih pojedinosti, pri čemu ovo Vijeće podsjeća da je u više predmeta naglasilo da iskaz svjedoka uveliko ovisi od ispitivača te načina na koji se prezentuju pitanja, u kom pravcu se i fokusira iskaz svjedoka. Stoga, ne navođenje određenih činjeničnih okolnosti ne znači kontradiktornost u iskazima svjedoka, obzirom da je proširivanje iskaza potpuno opravdano, pa i očekivano, naročito kada je upitanju svjedočenje o događajima iz već dalje prošlosti.

32. Za odbranu su sporni i iskazi svjedokinja Behije Parović, kao i Suvade Čavčić, nasuprot kojim paušalnim prigovorima stoje pravilni i jasni zaključci prvostepenog suda. Naime, svjedokinja Behija Parović je, kako to i prvostepeni sud konstatuje, uistinu rekla da u momentu ulaska optuženog u podrum, ne zna njegovo ime, ali očigledno je poznavala

njegov lik, jer navodi da ga je prije rata viđala dok je razvozio hljeb i peciva iz pekare u Donjem polju. Stoga je potpuno opravdano zaključiti da je svjedokinja u momentu kada je čula od drugih prisutnih ime optuženog, mogla povezati lik i ime, te tako imati potpunu sliku identifikacije. Navedeno upravo potvrđuje i zaključak prvostepenog suda o ocjeni iskaza svjedokinje Suvade Čavčić, koja je također izjavila da optuženom Iliću u momentu ulaska u podrum nije znala ime, ali joj je bio poznat njegov lik, te ga također identifikuje kroz rad u pekari, pri čemu je za ovo Vijeće upečatljiv dio iskaza iste svjedokinje koji prvostepena presuda citira u paragrafu 236. pobijane presude, gdje se navodi: „Svjedokinja je dodala da im je tada Zoran rekao, *da će se vratiti po nas žene i djecu i vidjeti šta će sa nama biti*, te da joj *ta slika nikada neće nestati*.” Činjenicu da ova svjedokinja optuženog nije prepoznala u istrazi, prvostepeni sud pravilno opravdava navodima da joj se urezala u sjećanje slika optuženog od tog dana, aludirajući na inkriminisni događaj, što ovo Vijeće cijeni u kontekstu proteka vremena.

33. Također, ovo Vijeće zaključuje da je prvostepeni sud pravilno ocijenio i iskaz svjedokinje Mesihe Hodžić, u kom pravcu je naročito bitno naglasiti da pobijana odluka akcentira da ova svjedokinja nije odstupila od svog ranijeg iskaza, te je ostala dosljedna u kazivanju da dva lica koja pominje i koja je te prilike zapamtila, nije znala poimenično ali da je od komšinica saznala da se lice koje je muškarcima naredilo da izađu, zove Zoran Ilić.

34. Svjedokinja Edina Salan, što žalba i potencira, nije poznavala optuženog Ilića, ali saglasno iskazu svih svjedoka, navodi da je od komšinica koje su ga poznavale saznala njegovo ime, što dakle potvrđuje kazivanje svjedoka da je neko prokomentarisao da je to Zoran Ilić, te u tom momentu svjedokinje koje su istog znale likom povezuju sa njegovim identitetom.

35. Prethodno iznesenim iskazima svjedokinja, pored činjenice da je uz ocjenu svakog svjedočenja ponaosob istovremeno iznosio prigovore odbrane te davao razložna obrazloženja o istom, prvostepeni sud je u paragrafima 247. do 258. suprotstavio i valjanu ocjenu i osvrt na dokaze odbrane, odnosno tezu kojom se optuženi branio od inkriminisanog događaja. U tom smislu, evidentno je da se optuženi i tokom prvostepenog postupka, kao i u žalbi branio činjenicom da je u datom periodu radio u pekari, u kom pravcu su saslušani i svjedoci Miladin Gojković i Slavko Vukašinović, a svoje odsustvo u inkriminisanom događaju, dokazivao je i navodima svjedoka Nenada Jagodića, Jovana

Ristića i Dese Pajić, a i u spis uloženi materijalnim dokazom da su u datom periodu postojala dva Zorana Ilića (paragraf 258. pobijane presude). Međutim, prvostepeni sud je cijeneći sveukupnost dokazne građe, pravilno zaključio da je neupitna krivnja optuženog Ilića. U tom pravcu, Apelaciono vijeće podržava zaključak prvostepenog suda da se u kontekstu iskaza svjedoka Halime Ramić Čuhara, Hasije Hadžihasanović, Behije Parović, Suvade Čavčić, Mesihe Hodžić i Edine Salan, ima cijeniti da se radi o neposrednim očevicima i učesnicima događaja, čiji iskazi su dati uvjerljivo, pouzdano i vjerodostojno, pri čemu je nesporno da su svjedokinje Ramić Čuhara, Hadžihasanović i Parović, optuženog poznavale i od ranije, dok je svjedokinjama Čavčić i Hodžić njegov lik poznat iz viđenja, i vežu ga za ime u momentu komentara drugih prisutnih osoba da se radi o Zoranu Iliću. Upravo okolnosti koje su navedene svjedokinje iznijele u svojim iskazima, koje pobliže određuju identifikaciju optuženog, gdje se posebno izdvaja njegova radna djelatnost, tačnije rad u pekari, njegov identitet jasno oblikuju, te čine potpuno odvojivim od bilo koje druge osobe s istim imenom i prezimenom. Prvostepeni sud pravilno ističe da su svjedokinje optuženog identifikovale mnoštvom pojedinosti, ličnim opisom, godinama starosti, mjestom rada, okolnosti generacijske prirode i sličnog, zbog čega su irelevantne okolnosti kojima se osporava njegov identitet.

36. U kontekstu iznesenog, ovo Vijeće ukazuje i da Apelaciono vijeće prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja utvrđuje da li bi jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima došao do istog zaključka isključujući svaku sumnju. Neće svaka činjenična greška biti razlog da žalbeno vijeće ukine presudu, nego samo ona greška koja je uzrokovala nepravilnu presudu što se kvalifikuje kao krajnje nepravičan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen uprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela. U ovom slučaju, na osnovu prethodno izloženih i detektovanih ključnih dijelova iskaza svjedoka, Apelaciono vijeće zaključuje da ni u kom slučaju nije upitna pravičnost sudskog postupka. Prvostepeni sud se pravilno osvrnuo na sve izvedene dokaze, pri čemu je kod iskaza svjedoka ukazao na odlučne saglasne dijelove istih, te time nije vršio koncept izdvajanja onih dijelova koji bi išli na štetu odbrane, kako se to žalbom neosnovano tvrdi, već je isključivo ukazao na pravilno utvrđene dijelove koji su bili od odlučnog značaja za odluku o krivnji. S tim u vezi, ovo Vijeće ukazuje da su neosnovani i prigovori odbane kojima se istrajava na pogrešnoj identifikaciji optuženog kroz izvjesne razlike u opisima svjedoka. Ovo Vijeće je analizom pobijane presude utvrdilo je da ista u svoje obrazloženje pravilno poprima suštinski saglasne iskaze

svjedokinja u pogledu identifikacije optuženog, pri čemu je posebno imalo u vidu da je viđenje opisa jednog lica u datom momentu itekako podložno razlikama, obzirom da percepcija predmetnog događaja nije ista za svakog svjedoka. U trenucima neizvjesnosti i straha u kojima su se nalazile svjedokinje, što u svojim iskazima i naglašavaju, ne samo za sebe nego i za svoje najbliže, potpuno je očekivano da reakcija i zapažanja nisu mogle biti identične kod svake svjedokinje. Strah koji karakteriše taj momenat na svjedoke vrlo često ima odlučan značaj, zbog čega vinovnici kod pojedinih svjedoka u tom momentu opisno izgledaju na primjer veći, viši nego u stvarnosti, obzirom da u tim momentima, srazmjeno strahu, oni kroz viđenje njihove sile i moći daju i fizičku identifikaciju.

37. Preispitujući utvrđeno činjenično stanje, ovo Vijeće je pošlo i od odredbe člana 290. stav 7. ZKP BiH kojom je propisano da će Sud određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza. S tim u vezi Apelaciono vijeće je cijnilo i činjenicu da je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) ustanovio da je sastavni dio načela prava na pravično suđenje i pravo na obrazloženu sudsku odluku², a koje obrazloženje nužno proizilazi upravo i iz prethodno citirane odredbe domaćeg procesnog zakona.

38. Kada se navedeni standardi dovedu u vezu sa obrazloženjem prvostepene presude, jasno je kako ista upotpunosti implementira navedene obavezu. S tim u vezi, žalbeni prigovori gube na svojoj snazi, obzirom da se istima ne pruža ništa više od tvrdnje da je dokaznu građu trebalo cijeniti na drugačiji način. Iz tvrdnji žalbe ne proizilazi bilo kakva stvarna manjkavost u ocjeni dokazne građe, a navedeno ne bi moglo biti niti utvrđeno, obzirom da je prvostepeni sud svakom dokazu, iskazu svjedoka, suprostavio dokaz odbrane ili pak prigovor odbrane kojim je preispitao i iskontrolisao vjerodostojnost takvog dokaza/iskaza.

39. Za tako izraženu volju Suda u konkretnom slučaju u potpunosti je omogućena kontrola logičkog procesa pomoću kojeg je Sud došao do odluke, čime se utemeljuje pravo na obrazloženu sudsku odluku. Dakle, u pobijanoj presudi je zadovoljen standard obrazloženosti sudske odluke, a ista je u punom obimu primjenila i načelo slobodne ocjene dokaza, pa činjenica da odbrana samo istrajava na svom viđenju predmetnog događaja, ne dovodi do manjkavosti žalbom isticane prirode.

40. Za utvrđivanje relevantnosti činjenica je kao kriterij opredjeljujući kvalitet svjedočenja, a koji kvalitet mora biti temeljno obrazložen sudskom odlukom, što je u konkretnom slučaju učinjeno.

41. Konačno, ovo Vijeće podsjeća da će prilikom utvrđenja da li je zaključak pretresnog vijeća bio opravdan krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće. Apelaciono vijeće ima na umu, kao opšte načelo da je zadatak da sasluša, provjeri i odmjeri dokaze izvedene na glavnom pretresu prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti pretresnog vijeća. Stoga Apelaciono vijeće mora iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće.

C. POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

1. Žalba odbrane optuženog Zorana Ilića

42. Braniteljica u žalbi i u ovom dijelu faktički ponavlja razloge koji se odnose na činjeničnu stranu predmeta. Stoga, ovo Vijeće zaključuje da je na pravilno utvrđeno činjenično stanje u potpunosti pravilno primjenjeno i materijalno pravo, pri čemu nije došlo do povrede krivičnog zakona po karakteru i prirodi kakav postoji u zakonu po osnovu ove povrede.

D. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

43. Odbrana smatra da se radi o previsokoj kazni, te da se nakon proteka ovako dugog vremena od inkriminisanog događaja gubi svrha prevencije.

44. Tužilaštvo smatra da se na osnovu posljedica krivičnog djela te onog što su oštećeni preživjeli, trebala izreći strožija kazna.

45. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

46. Apelaciono vijeće prigovore iznesene u svrhu izricanja strožije/bláže krivičnopravne sankcije nalazi neosnovanim.

² To stajalište proizlazi iz presude ESLJP-a *Hadjianastassiou protiv Grčke* od 26. juna 1992.

47. Naime, analizom pobijane presude ovo Vijeće zaključuje da se prvostepeni sud pravilno rukovodio kako općom svrhom kažnjavanja iz člana 39. KZ BiH, tako i pravilima za odmjeravanje kazne predviđene članom 48. KZ BiH.

48. Dakle, a kako to proizilazi iz paragrafa 277.-282. pobijane presude, sve okolnosti koje žalbe ističu u dijelu obrazloženja u vezi krivičnopravne sankcije, prvostepeni sud je već cijenio te izveo pravilan zaključak o visini kazne zatvora. Tako je cijenjen i raniji život optuženog, životna dob u vrijeme izvršenja krivičnog djela, držanje nakon učinjenog djela, težinu djela, nemjerljive posljedice, uz konačan zaključak da će se izrečenom kaznom u potpunosti ostvariti svrha kažnjavanja. Ovo Vijeće u kontekstu navoda braniteljice da je protek vremena od utjecaja na kaznu u smislu ostvarivanja prevencije, napominje da kod ovih predmeta takvo nešto nije primjenjivo, što je prepoznao i zakonodavac, pa je za predmetno krivično djelo isključen institut zastare, kako u pogledu krivičnog gonjenja, tako i izvršenja kazne zatvora, što implicira da težina ovakvih zločina protekom vremena ne gubi na značaju da se osudi i pošalje jasna poruka o istom.

49. S toga, Apelaciono vijeće zaključuje da izrečena kazna predstavlja odraz osude krivičnog djela od strane šire društvene zajednice te da zadovoljava svrhu generalne i specijalne prevencije.

E. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

1. Žalba oštećene S.O.

50. Oštećena S.O. podnijela je žalbu po ovom osnovu, tvrdeći da je u konkretnom slučaju uskraćena da na glavnom pretresu isti postavi. U tom smislu poziva da se odluka o istom donese u skladu sa Orijentacionim kriterijima o iznosima za utvrđivanje visine novčane naknade nematerijalne štete, ukazujući na pitanje zaštite i osjetljivosti, kao i položaja oštećenog, te svrhe da se isto riješi u krivičnom postupku.

51. Apelaciono vijeće izneseni prigovor nalazi neosnovanim.

52. Ovo Vijeće nalazi da se odluka o imovinskopravnom zahtjevu, može donijeti samo u slučaju da je imovinskopravni zahtjev precizno postavljen. U tom kontekstu, Apelaciono vijeće napominje da ispunjenje ovog uslova ne zadovoljava puko navođenje: *postavljam;*

mislim da hoću; to obavezno; sve što mi po zakonu pripada i sl. Oštećeni je dužan *određeno* definirati svoj prijedlog, u smislu da li se on odnosi na jedan ili sva tri moguća zakonska zahtjeva³, te u kojem iznosu i koju vrste štete potražuje, odnosno povrat koje stvari ili poništenje kakvog pravnog posla zahtjeva. Takvo što je razumljivo imajući u vidu da dati prijedlog zamjenjuje tužbu u parničnom postupku te se prilikom odlučivanja o istom sud kreće u granicama postavljenog zahtjeva. Dodatno, oštećeni bi čak imao i dužnost ponuditi i dokaze kojima potvrđuje osnovanost svog zahtjeva. To je nužno stoga što je, shodno ekspresiji zakonodavca, osoba ovlaštena za podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva dužna da *određeno* označi svoj zahtjev i da podnese *dokaze* – član 195. stav 3. ZKP BiH.

53. Stoga, Sud opravdano u ovakvim situacijama oštećene upućuje na parnični postupak. Odredba člana 198. ZKP BiH je i naslovljena kao „odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu“. Prvenstveno jezičkim, a potom i logičkim i ciljnim tumačenjem ove odredbe, pa i početnog njenog dijela koji propisuje da „o imovinskopravnom zahtjevu odlučuje sud“, dolazi se do zaključka da će sud odluku o imovinskopravnom zahtjevu donijeti samo u slučaju njegovog postojanja, i to određenog.

54. Oštećena u navedenom nije uskraćena niti u koliko na glavnom pretresu nije pitana o istom, obzirom da oštećeni i nije stranka u postupku te da je tužilac taj koji je po odredbi člana 197. stav 1. ZKP BiH u dužan da prikupi dokaze o imovinskopravnom zahtjevu vezanom za krivično djelo. Kako isto u konkretnom nije učinjeno, te kako prvostepenom sudu (što navodi u paragrafu 297. pobijane presude), nije pružen pouzdan osnov za potpuno ili djelimično dosuđenje imovinskopravnog zahtjeva, to je pravilna odluka da se oštećeni upute na parnicu, a sve kako ne bi došlo do nepotrebnog odugovlačenja predmetnog postupka.

³ Član 193. stav 2. daje mogućnost potraživanja: naknade štete; povrat stvari ili ponišavanje određenog pravnog posla.

III. OSLOBAĐAJUĆI DIO POBIJANE PRESUDE

A. POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Žalba Tužilaštva BiH

55. Žalbom se tvrdi da iz same izreke osuđujućeg dijela pobijane presude proizilazi da su sa optuženim Zoranom Ilićem bili prisutni i drugi nepoznati vojnici VRS-a, dok se u paragrafu 284. oslobađajućeg dijela obrazloženja utvrđuje da nije dokazano prisustvo Radenka Ilića. Tužilaštvo je stava da izjave svjedoka Milovana Sredojevića, Slavka Lubarde i Stanojke Kovač, prvostepeni sud pogrešno cijeni, a da isti, kada se dovodu u međusobnu vezu, ukazuju na krivnju optuženog Radenka Ilića.

56. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

57. Iznošenjem prigovora Tužilaštvo BiH previđa niz odlučnih okolnosti koje prate dokaznu građu u odnosu na optuženog Radenka Ilića, a koje objektivno, i bez suštinskog razmatranja, imaju deficit u dokaznoj vrijednosti. Tužilaštvo je, kako to proizilazi iz pobijane presude, krivnju optuženog Radenka Ilića zasnovalo na iskazima svjedoka Milovana Sredojevića, Slavka Lubarde i Stanojke Kovač. Pri tome, jedino je svjedok Milovan Sredojević saslušan neposredno na glavnom pretresu, dok su iskazi svjedoka Slavka Lubarde i Stanojke Kovač pročitani. U ovakvoj situaciji, iskaz svjedoka Sredojevića je morao biti u svim činjeničnim detaljima jasan i dovoljan za odluku o krivnji, obzirom da je faktički jedini svjedok koji je neposredno saslušan na glavnom pretresu. Međutim, takav standard nije ispunjen, pri čemu ovaj svjedok nije očevidac dešavanja na način kako su to svjedoci iz osuđujućeg dijela pobijane presude. U tom smislu, isti je mogao biti ojačan kontrolnim potkrijepljujućim dokazima svjedoka Slavka Lubarde i Stanojke Kovač, jer isti iskazi obzirom na izuzetak od neposrednog izvođenja dokaza i mogu imata karakter samo potkrijepljujućeg dokaza. Međutim, ni u tom pogledu ne dolazi do zatvorenog kruga indicija iz kojeg bi razuman presuditelj mogao izvesti van razumne sumnje zaključak o krivnji optuženog Radenka Ilića. Prvostepeni sud upravo u paragrafu 291. ukazuje na određene razlike u pročitanim iskazima svjedoka, koje svoj poseban značaj imaju u vidu okolnosti koje nisu mogle biti razjašene na glavnom pretresu, jer ovi svjedoci nisu neposredno saslušani na glavnom pretresu, što ojačava deficit dokazne građe u ovom dijelu, te nameće punu primjenu načela in dubio pro re, kako je to prvostepeni sud pravilno i

zaključio u paragrafu 293. pobijane presude.

IV. ZAVRŠNI ZAKLJUČCI

58. Apelaciono vijeće na osnovu svega iznesenog, po svakom od pobijanih dijelova iz žalbenih podnesaka, smatra da su žalioци (odbrane i Tužilaštvo), upućivanjem zamjerki prvostepenoj presudi ostali isključivo dosljedni svojoj koncepciji viđenja ovog krivičnog predmeta i iz te vizure tražili navodne propuste prvostepenog suda, vršeći, jednostranu ocjenu izvedenih dokaza, onako kako to samo istima, zavisno od teze koju zastupaju, i odgovara, a nezavisno od stvarnog dosega i značaja svakog od provedenih dokaza i njihove dokazne vrijednosti. Polazeći od takve premise argumentacije žalbi, ostale su u sferi sebi kreiranog autonomnog područja, a time i nužno ograničenog značaja. Drugim riječima, ključna ishodišta žalbi ne nalaze potrebnu verifikaciju u cjelini dokazne građe kojom bi se poljuljali zaključci prvostepene presude u svakom od pobijanih dijelova iste.

59. Sa druge strane, kako to proizilazi iz prethodno navedenih dijelova pobijane presude na koje je ovo Vijeće uputilo kao od naročitog značaja, prvostepeni sud je ispitujući tačnost činjeničnih navoda metodološki posmatrano, ispravno se fokusirao na ključne činjenice ne gubeći pri tome niti jednog trenutka iz svog gledišta cjelinu same krivičnopravne stvari. Iz tog razloga, pobijana presuda je i mogla nakon pravilne i potpune ocjene relevantnih dokaza položiti logične i ispravne odgovore na sva otvorena pitanja, a koji odgovori su kao argumentovani i utemeljeni, prihvatljivi i za ovo Vijeće.

60. Konačno, Apelaciono vijeće smatra da bi detaljnije elaboriranje već konstatovano pravilno utvrđenog činjeničnog stanja od strane prvostepenog suda zasnovanog na zakonitoj dokaznog građi, vodilo ka pukom ponavljanju zaključaka, za čim ne postoji neophodna potreba, a što je u skladu i sa praksom Ustavnog suda BiH (AP-2938/14 – paragraf 48.). Vodeći se ovakvim stavom, ovo Vijeće se u prethodnim dijelovima ograničilo na samo ključna pitanja, dok u ukupnosti naglašava da u pobijanoj presudi nije došlo niti do jedne od isticanih bitnih povreda, pri čemu su na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primjenjene odredbe materijalnog zakona, te adekvatno i zakonito odmjereni krivičnopravna sankcija.

61. Stoga, cijeneći sve izneseno, a temeljem odredbe člana 310. u vezi sa članom 313.

ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci.

Zapisničar:

Pravna savjetnica

Ena Granić Čizmo

PREDSJEDNIK VIJEĆA

S U D I J A

Staništa Gluhajić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.